

پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران
(ایرانداک)

پژوهش در پایان نامه ها و رساله ها (۳)

سیل

نیرو گرفته از «پایگاه اطلاعات علمی ایران (گنج)»

ganj.irandoc.ac.ir

یکم شهریور ۱۳۹۸

درآمد

پدیده «سیل» و آسیب های آن، به ویژه زیان های جانی و مالی آن در استان های شمالی، غربی، و جنوبی ایران در روزهای آغازین ۱۳۹۸، همواره پیامدها و نگرانی های بسیاری را در پی دارد. این پدیده از دیرباز نیز موضوعی کلیدی برای پژوهشگران کشور بوده است تا به بررسی ویژگی ها، مداخله های انسانی، و راهکارهای کاهش اثر آن بپردازند. پژوهش های بسیاری در این باره انجام شده که شماری نیز به شناسایی ابعاد و راهکارهای پیش بینی و رویارویی با آن برای یک جا مانند استان های گلستان (خلیلی زاده ۱۳۸۲؛ نوروزی ۱۳۹۲)، فارس (پورمختار ۱۳۸۰؛ دمیری ۱۳۹۲)، لرستان (کرمپور ۱۳۸۳؛ کاکولوند ۱۳۹۱)، ایلام (دوستی ۱۳۹۴؛ میرانی ۱۳۹۵)، خوزستان (فروزانی ۱۳۸۳؛ دهقانی سامانی ۱۳۹۵)، کرمانشاه (کریمی ۱۳۸۸؛ امیدی ۱۳۹۳)، و حتی بخش هایی از تهران (جلالی راد ۱۳۸۱؛ دوانی مطلق ۱۳۹۳) و دیگر استان ها و شهرهای کشور پرداخته اند.

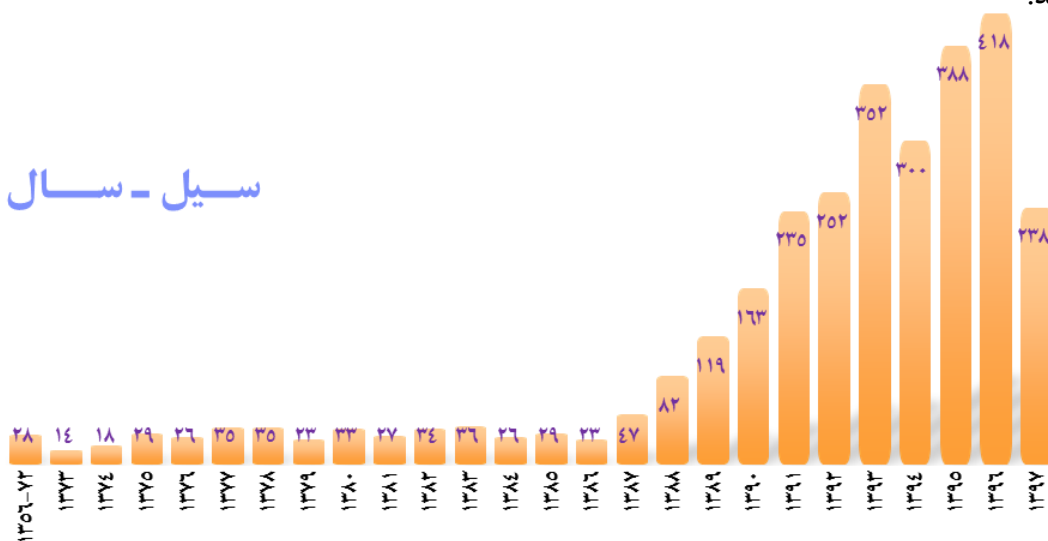
در گزارش، پایان نامه ها و رساله های (پارساهای) در پیوند با سیل آمده اند. این گزارش از «پایگاه اطلاعات علمی ایران (گنج)» نیرو گرفته و بر پایه جست و جوی کلیدواژه هایی مانند «سیل»، «سیلاب»، «رواناب»، و «تندآب» در این پایگاه است که ۳۰۱۰ مدرک را از نزدیک به ۱۳۵ دانشگاه و مؤسسه آموزش عالی کشور در بازه زمانی ۹۷-۱۳۵۶ در بر می گیرد.

برخی از واژه‌ها در پارساهای درپوند با «سیل» بیشتر آمده‌اند. پس از واژه‌های جست‌وجو شده «رواناب»، «سیل»، و «سیلاب»، و همچنین واژه‌های نشان‌گر جا و گسترهٔ جغرافیایی مانند «حوضهٔ آبریز»، «حوضهٔ آبخیز»، «حوزهٔ آبخیز»، و «حوضه»؛ واژه‌هایی مانند «تغییرات اقلیمی»، «سامانهٔ اطلاعات جغرافیایی»، «مدل بارش‌رواناب»، «شبیه‌سازی»، «رسوب»، «SWAT»، «کاربری اراضی»، «HEC-HMS»، «شبکهٔ عصبی مصنوعی»، «فرسایش»، «بارش»، «HEC-RAS»، «بهینه‌سازی»، «پهنه‌بندی»، «مدل‌سازی»، «AHP»، «دبی»، «شکست سد»، و «سنجش از دور» موضوع «سیل» را در کلیدواژه‌های پارساها بیشتر همراهی کرده‌اند.

از ۳۰۱۰ مدرک شناسایی شده در «گنج»، سال ۱۳۹۶ بیشترین شمار (۴۱۸) را دربرداشت. سال آغازین مدارک ثبت شده در سامانه به ۱۳۵۶ با یک مدرک بازمی‌گردد. این شمار از سال‌های ۱۳۷۳ تا ۱۳۸۶ میانگین نزدیک به ۲۸ مدرک را در هر سال داشت، ولی از سال ۱۳۸۷ رشد بالایی را در هر سال نشان می‌دهد. از این شمار، ۲۶۵ پیشنهاد و ۲۷۴۵ پایان‌نامه و رساله (پارسا) در سه مقطع کارشناسی ارشد (۲۷۴۱)، دکتری حرفه‌ای (۱) و دکتری تخصصی (۲۶۸) نوشته شدند. گروه رشته‌های مهندسی عمران (۷۸۳)، منابع طبیعی (۷۴۵)، علوم و مهندسی آب (۶۵۳)، علوم جغرافیایی (۴۶۵)، خاک‌شناسی (۱۰۱)، علوم زمین (۷۷)، و شهرسازی (۱۹) پُرکارترین‌ها در این زمینه هستند.

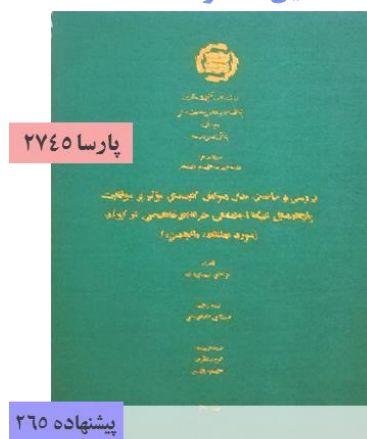
سیل - سال

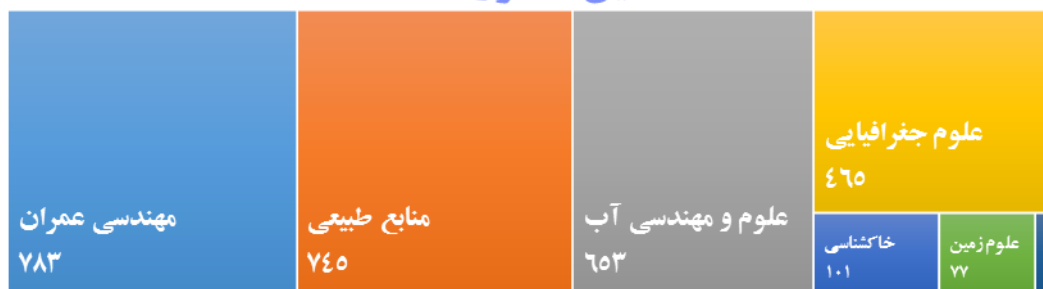
سیل - مقطع تحصیلی

سیل - گونه مدرک

سیل - گروه رشته

پژوهش‌های انجام شده در زمینه «سیل» در سرتاسر کشور گسترده شده‌اند. در این میان، سهم دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی استان‌های تهران، آذربایجان شرقی، مازندران، اصفهان، خراسان رضوی، سیستان و بلوچستان، گلستان، و خوزستان از دیگران بیشتر است. همچنین دانشگاه تبریز، دانشگاه تربیت مدرس، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان، دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشگاه صنعتی اصفهان، دانشگاه فردوسی مشهد، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری، دانشگاه یزد، دانشگاه زابل، و دانشگاه ارومیه پُرکارترین دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی کشور در این زمینه هستند.

دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان	دانشگاه صنعتی اصفهان	دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری	دانشگاه یزد
۱۴۰	۱۲۱	۱۱۳	۹۹
دانشگاه تربیت مدرس	دانشگاه شهید چمران اهواز	دانشگاه فردوسی مشهد	دانشگاه ارومیه
۲۳۳	۱۳۲	۱۲۱	۹۰
دانشگاه تبریز		دانشگاه زابل	
۲۶۰		۹۵	

از ۳۰۱۰ پیشنهاد و پارسای سامانه «گنج» در زمینه «سیل»، «کریم سلیمانی» با راهنمایی ۴۸ و مشاوره هفت کار، «سیدحمیدرضا صادقی» با راهنمایی ۲۶ و مشاوره ۱۷ کار، «محمود حبیب‌نژاد روشن» با راهنمایی ۴۱ و مشاوره دو کار، و «عبدالرضا بهره‌مند» با راهنمایی ۳۴ و مشاوره هشت کار در رده‌های نخست، دوم، و سوم استادان پُرکار جای دارند.

شمار	استاد (ان)
۵۵	کریم سلیمانی
۴۳	سیدحمیدرضا صادقی، محمود حبیب‌نژاد روشن
۴۲	عبدالرضا بهره‌مند
۴۱	محمدتقی اعلمی
۴۰	سیدسعید اسلامیان، واحدپردی شیخ، وحید نورانی

دسته‌بندی موضوعی

پیشنهادها و پارساهای «سیل» را می‌توان از دید موضوعی در نه دسته «علم، فناوری، و نوآوری» (۱۵۲۲)، «محیط زیست / طبیعی» (۶۶۸)، «اقتصادی» (۳۹۶)، «فناوری اطلاعات و ارتباطات» (۱۷۸)، «مسکن و عمران شهری و روستایی» (۱۶۴)، «خدمات عمومی» (۵۴)، «فرهنگ، هنر، رسانه، و گردشگری» (۱۵)، «اجتماعی» (۱۰)، و «دفاعی و امنیتی» (۳) جای داد.

یافته‌های دسته‌بندی نشان می‌دهند که به پژوهش‌های بیشتری درباره مدیریت بحران و ارائه خدمات عمومی و همچنین پس از رخداد سیل، در زمینه اجتماعی و کنترل بحران نیاز هست. جای خالی پژوهش‌های تخصصی در پیوند با ابعاد امنیتی پس از رخداد سیل، موضوع‌های حقوقی یا قضایی پیش آمده در مناطق سیل‌زده، و نقش همکاری‌های جهانی در مدیریت بحران سیل نیز دیده می‌شود.

